

ସାରଣୀ ୨: ଚାରା ରୋପଣ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ବୟସ

ଅସଲ	ଉପଯୁକ୍ତ ବୟସ (ଦିନ)
ବାଇଗଣ	୩୦-୩୫
ବିଲାତି ବାଇଗଣ	୨୫-୩୦
ଲଙ୍କା	୪୦-୪୫
ପିଆଜ	୪୦-୪୫
ବନ୍ଧା କୋରି	୩୦-୩୫
ଫୁଲ କୋରି	୩୦-୩୫
ସଜନା	୩୦-୪୦

ଅମ୍ବଳ, ବ୍ୟବହାର ଏବଂ କିଣାବିକା

- ପରିବାରର ପ୍ରତିଦିନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ବାଢ଼ିବୁ ଫଳାଫଳ ଅମଳ କରନ୍ତୁ ।
  - ବଳକା ଫଳ ଓ ପନିପରିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅମଳ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସ୍ଥାନାୟ ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରି କିଛି ରୋଜଗାର କରନ୍ତୁ ।
  - କିଛି ଫଳ ଓ ପନିପରିବାକୁ ମୁଲ୍ୟପୁଣ୍ୟ ପ୍ରକିଞ୍ଚିଆକରଣ କରି ଜାମ, ଜେଳି, ଆଚାର, ସୟ, ଚିପ୍ର କରି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ବା ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତୁ ।

ଉନ୍ନତ ମାନର ବାଡ଼ି ବଗିଚା ଚାଷ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଦିବାସୀ କୃଷକ ପରିବାରର ଖାଦ୍ୟ ଓ ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ସୁରକ୍ଷା

କୃଷକ ନିଜ ଘର ପଛପଟେ ବା ଘର ନିକଟରେ ଥୁବା ବାଡ଼ି ବଚିତାରେ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଶ୍ରମରେ ନାନା ପ୍ରକାରର ଉଦ୍ୟାନ ଏବଂ ଆନୁସଂଗିକ କୃଷି କରି ନିଜ ପରିବାରର ପନିପରିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପୁଣ୍ୟସାରର ଗହିଦା ମେଣ୍ଟାରିବା ସହିତ ବେଶ ଦୁଇ ପକ୍ଷା ଗୋଜଗାର କରିଥାଏ । ଘର ପାଖ ବାଡ଼ିବଚିତା ଯଦିଓବା ଗୋଜଗାରର ମୁଣ୍ଡ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନୁହଁ, ମାତ୍ର ଏହା ଘରର ଖାଦ୍ୟସାର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଚାଷ ପରିବାରର ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ସୁରକ୍ଷା, ଅତିରିକ୍ତ ଗୋଜଗାରର ପନ୍ଥୀ, ଘର ପାଖ ଜାଗାର ସୁଦ୍ଧିନିଯୋଗ ସହିତ ଘରର ମହିଳା ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ କର୍ମ ଯୋଗାଣରେ ସାହାୟ କରିଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଫଳ, ପନିପରିବା ଏବଂ କନ୍ଦ ଜାତୀୟ ଫଳାଲ୍ପନ ବହୁଥାକ ଚାଷ ପରିବାରର ଏଠାରେ ଲାଗାୟାଏ, ଯାହାକି ପାରିପାର୍ଶ୍ଵକ ସାଧନଗୁଡ଼ିକର ସୁଦ୍ଧିନିଯୋଗ କରିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଚାଷ ପରିବାରର ବିଭିନ୍ନଜାତୀୟ ଫଳାଲ୍ପନ ଅଂଶବିଶେଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୈବିକ ବାର୍ଜିଯବସ୍ତୁର ସୁପରିଚାଳନା ମାଧ୍ୟମରେ ଜୈବ ବସ୍ତୁର ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ପୁନଃଚକ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ମାନିର ସାମ୍ପ୍ରେ ଠିକ ରହିବା ସହିତ କୃଷକ ପରିବାରର ଜୀବନଧାରଣର ମାନ ବଢ଼ିଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲାରେ ବାଡ଼ିବଚିତାର ଗହିଦା ଅନେକ । ଏହି ବାଡ଼ିବଚିତାରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଚାଷପରିବାର ଯଥା ଉନ୍ନତ କିସମ, ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ବିହନ, ଉପଯୁକ୍ତ ଫଳାଲ୍ପନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ଜଳଲେଷ୍ଟନ ଓ ଜଳନିସ୍ତାବନର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଜିଆ ଖତ ଦ୍ୱାରା ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ପୁନଃଚକ୍ରଣ, ମହୁମାଛି ପାଳନ, ଜୈବିକ ଗୋଗପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବା କୃଷିପରିଚାଳନା ପରିବାରର ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ସ୍ରକ୍ଷା ନିଶ୍ଚିତ କରାଇବାରେ ସହାୟକ ହେବ ।

ଉନ୍ମୂତ ମାନର ବାଢ଼ି ବଗିଚା ଚାଷ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଦିବାସୀ
କୃଷକ ପରିବାରର ଖାଦ୍ୟ ଓ ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ସୁରକ୍ଷା

ଏନ୍.ଆର୍.ଆର୍.ଆଇ. ବୈଷୟିକ ଇତ୍ତାହାର-୧୪୫

୧୦୧୫ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ରକ୍ଷିତ: ଭାକିଆନପ-ଜାଡ଼ୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, ମାର୍ଚ୍ଚ -୨୦୨୦

ସମ୍ପାଦନା ଏବଂ ପୃଷ୍ଠା ବିନ୍ୟାସ: ସୁମନ୍ କୁମାର ମିଶ୍ର ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରାଣୀ ଦଲାଳ

ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର: ଭବାନୀ ଶଂକର ଶତପଥୀ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରାଣୀ ଦଲାଳ

ଓଡ଼ିଆ ମୁଦ୍ରା ଲେଖକ: ସୁଜାତା ମହାନ୍ତି

ଫଟୋ: ପ୍ରକାଶ କର ଏବଂ ଉଗବାନ ବେହେରା

ବାଡ଼ିବରିଚାର ଉପକାରିତା

- କୁଷକ ପରିବାରର ସନ୍ତୁଳିତ ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବାପାଇଁ ତତ୍କା ପୃଷ୍ଠିକର ଫଳ, ପନିପରିବା, ମୂଳ ଏବଂ କନ୍ଦ ଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇଥାଏ ।
- ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରରେ ବଳକା ଦ୍ରୁବ୍ୟର ବିକ୍ର୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପରିବାରର ରୋଜଗାର ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ।
- ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଫଳ, ପନିପରିବା, ମୂଳ ଏବଂ କନ୍ଦ ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚାଷ କରିବା ସମୟରେ କୃଷକର ଆନ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ।
- ଗ୍ରାମୀଣ ଘରୋଇ ମହିଳାମାନେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଧିକ ଭାଗ ନେଇ ପାରନ୍ତି ।
- ଘର ପାଖ ଖାଲି ଜାଗାର ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ହୋଇପାରେ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଘର ପାଖ ପରିବେଶ ସଜ୍ଜ ଏବଂ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ରୁହୁହେ ।
- ବାଡ଼ିରେ ଚାଷ କରିବାପାଇଁ ଘରେ ଓ ଗୋଷେଇ ଘରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାତ ହୋଇସାରିଥିବା ଜଳ ଓ ବସ୍ତୁର ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଓ ପୁନଃଚକ୍ରଣ ହୋଇଥାଏ ।
- ଘର ବାଡ଼ିରେ ଜେବବିବିଧତାର ବୃଦ୍ଧି ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ହୋଇଥାଏ ।

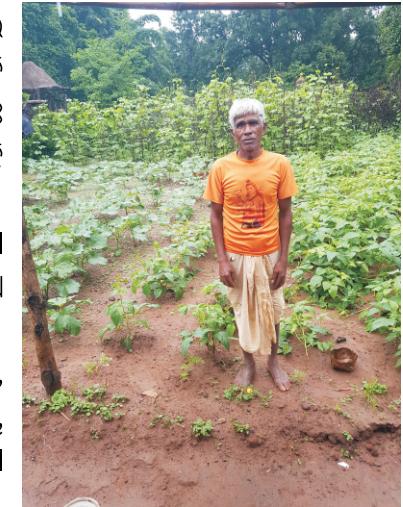

ବାଡ଼ିବରିଚା କରିବାର ଯୋଜନା

- ଏକ ଉପପେଯାଗା ଏବଂ ଅମଳ କ୍ଷମ ବାଡ଼ିବରିଚା କରିବାପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରପଦ୍ଧତି ଯୋଜନା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବରିଚାର ଯୋଜନା ଏବଂ ନକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଜାଗା, ଶ୍ରମିକ, ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଓ ଜଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ ।
- ଜଳ ଏବଂ ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟାଲୋକର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁୟାୟୀ ଫସଲ ଚନ୍ଦନ କରନ୍ତୁ ।
- ଘରବାଡ଼ିର ସାମାଗ୍ରୀ କମ ଉନ୍ନତାବିଶ୍ଵିଷ ଗଛ ତଥା ଅମୃତଭଣ୍ଡା, କଦଳୀ, ସଜନା, ଭୃଷଙ୍ଗ ଉତ୍ୟାଦି ଲାଗେଇବା ଉଚିତ ଯେପରିକି ଏହା ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ପନିପରିବା ଗଛ ପାଇଁ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବନାହିଁ ।

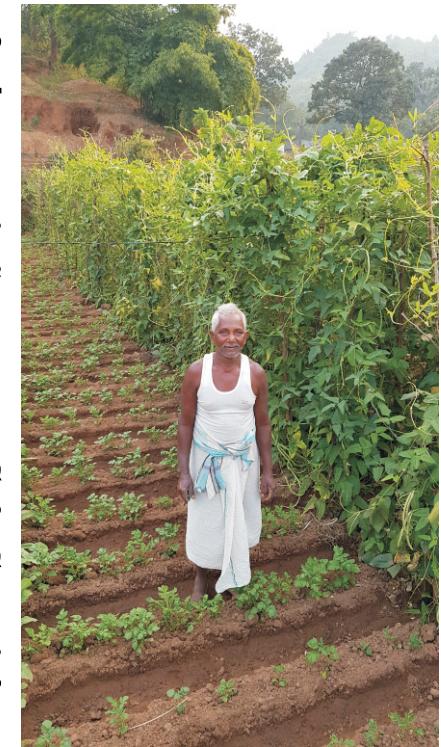
- ପନିପରିବା ଯଥା ମୂଳା, ଖଡ଼ା ଶାଗ, ବନ୍ଦା କୋବି, ପୁଲ କୋବି, ବାଇଗଣ, ବିଲାତି ବାଇଗଣ, ଲଙ୍କା ଉତ୍ୟାଦି ଗଛ ଅଧିକ ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ବିଶେଷତଃ ପ୍ରାତଃ ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ଭଲ ବଢ଼ିଥାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ପନିପରିବାକୁ ପୂର୍ବପାଖରେ ଲଗାଇବା ଉଚିତ ।
- ଆଶୀର୍ବଦୀ ଛାଇ ଜାଗାରେ, ଛାଇରେ ଭଲ ବଢ଼ି ପାରୁଥିବା ଫସଲ ଯଥା ଖୟ ଆଲୁ, ସପୁରା, ଅଦା, ହଳଦୀ, ପାଳୁଆ ଉତ୍ୟାଦି ଲଗାଇବା ଉଚିତ ।
  - ଲତା ଜାତୀୟ ପନିପରିବା ଯଥା କଲରା, ଶିମ୍ବ, ପୋଇ, ଲାଉ, କାକୁଡ଼ି, ଛାଇଦ୍ଵା, ଜନ୍ମି, କଖାରୁ, ପାଣି କଖାରୁ, କାଙ୍କଡ଼, ମାଟି ଆଲୁ ବାଢ଼ ଚାରିପଟେ ଲଗା ପାଇପାରିବ ।

ଘର ବାଡ଼ିବରିଚାର ନକ୍ଷା ଏବଂ ବିଶେଷତା

ବାଢ଼

- ଆବଶ୍ୟକତା ଓ କ୍ଷମତା ଅନୁୟାୟୀ ଚାଷାମାନେ ଗଛ ଲଗାଇ ବରିଚା ଚାରିପାଖରେ କଷା ବାଢ଼ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବେ କିମ୍ବା କଷା ତାର ବାଢ଼ କିମ୍ବା ଦସା ଲେପିତ ଲୁହା ଜାଲି ବାଢ଼ କରିପାରିବେ ।
- ଲତା ଜାତୀୟ ପନିପରିବା ଯଥା: କଲରା, ଶିମ୍ବ, ଲାଉ, କାକୁଡ଼ି, ଛାଇଦ୍ଵା, ଜନ୍ମି, କଖାରୁ, ପାଣି କଖାରୁ, କାଙ୍କଡ଼, ମାଟି ଆଲୁ ଲଗାଇ ଚାରି ପଟେ ଥିବା ବାଢ଼ରେ ମଡ଼ାଇ ପାରିବେ ।

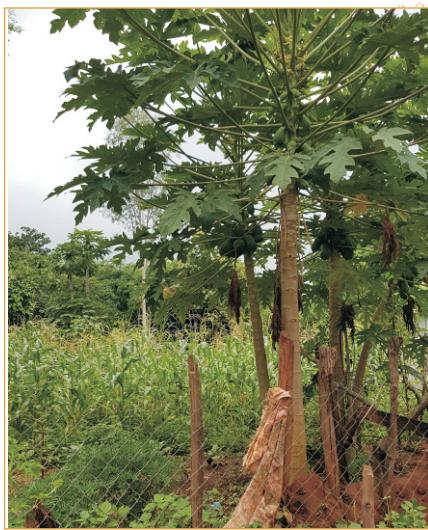

ବହୁବାର୍ଷିକ ପଟି

- ବହୁବାର୍ଷିକ ଗଛ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ବାଡ଼ିବରିଚାର ପଛପାଖରେ ଏବଂ ବାଢ଼ର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ କିଛି ଜାଗା ଖାଲି ରଖନ୍ତୁ, ପେରିକି ରତ୍ନକାଳୀନ ଫସଲ ଉପରେ ତାହାର ଛାଇ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।
- ବହୁବାର୍ଷିକ ପଟିରେ ଆତ, ପିଲୁଳି, ଅମୃତଭଣ୍ଡା, କଦଳୀ, ଲେମ୍ବ, ସଜନା, ଭୃଷଙ୍ଗ ଉତ୍ୟାଦି ଗଛ ଲଗାଇପାରିବ ।

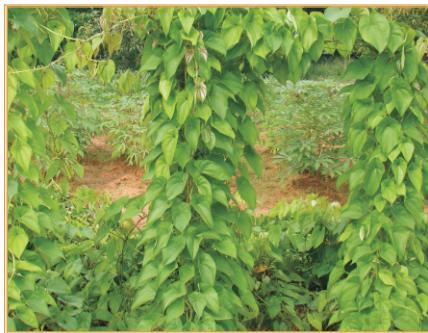
ଖତ ଗାଡ଼ କିମ୍ବା ଜିଆ ଖତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସ୍କୁଲ

- ▷ ଦିହୁବାର୍ଷକ ପଚିର ପାଖରେ ବରିଚାର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଖତ ଗାଡ଼ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ରାଇନୋ ଜିଆ ଖତ ଶୟ୍ୟା ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତୁ ।
- ▷ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବୈଞ୍ଚିବସ୍ତୁ ଯଥା: ଫଂସଳ ଅବଶେଷ, ରୋଷେଇ ଘରର ବୈଞ୍ଚିବସ୍ତୁ, ପଶୁସମ୍ପଦ ବୈଞ୍ଚିବସ୍ତୁ, ଅନାବନା ଘାସ ତଥା କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରୁ ବାହାରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଜେବିକ ଆବର୍ଜନାକୁ ଖତ ତିଆରି କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ▷ ଖତ ଗାଡ଼ କଢ଼ିରେ ଛଟିଦ୍ୱା, ଜନ୍ମି, କଣ୍ଠାରୁ, ଲାଭ ଉତ୍ସାହି ଲଗାଇ ମଞ୍ଚାରେ ମଢ଼ାଇପାରିବେ ।

ରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ଜଳସେଚନ ନାଳୀ

- ▷ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ଜଳସେଚନ ନାଳୀ ଏପରି ତିଆରି କରନ୍ତୁ ଯେପରିକି ବରିଚାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାଗକୁ ସଂଯୋଗ କରିବ ।
- ▷ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ଜଳସେଚନ ନାଳୀ ପାର୍ଶ୍ଵରେ କମ ଅବଧୁ ଫଂସଳ ଯଥା: ମୂଳା, ପାଳଙ୍ଗ, ପିଆଜ, ଧନିଆ ଉତ୍ସାହି ଲଗାନ୍ତୁ ।

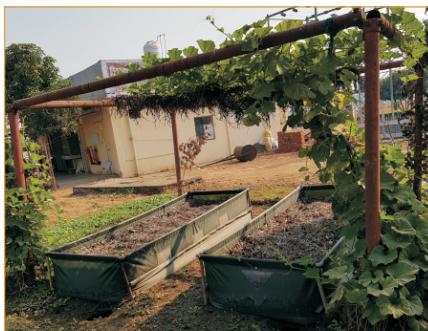
ମାଟି ଆଲୁ

ରତ୍ନକାଳୀନ ପଟି

- ▷ ଉପରଗୋତ୍ର ଆଲୋଚନାକ୍ରମେ ଜାଗା ବଣ୍ଣନ କରିବାରିବା ପରେ, ଅବଶିଷ୍ଟ ଜାଗାରେ ୧୦-୧୫ଟି ପଟାଳି ତିଆରି କରି ରତ୍ନକାଳୀନ ପନିପରିବା ଏବଂ/କିମ୍ବା ସଣ୍ଯଜାତୀୟ ଫଂସଳ ଲଗାଇପାରିବ ।

ରତ୍ନକାଳୀନ ପଟିରେ ଫଂସଳ ପର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ ଓ ଫଂସଳ ଅନୁକ୍ରମ

- ▷ ଜମି, ଜଳ, ପୋଷକତତ୍ତ୍ବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସମଳର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ କରିବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପଟାଳିରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଏକାଧୁକ ଫଂସଳ କରନ୍ତୁ ।
- ▷ ନିଯମିତ ପନିପରିବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ କମ ଅବଧୁଯୁକ୍ତ ଫଂସଳକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇ ଲଗାନ୍ତୁ ।
- ▷ ରୁଦ୍ଧ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପରସନ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାରର ଚାହିଦା ଅନୁଯାୟୀ ପନିପରିବା ଫଂସଳ ଉପରି କରନ୍ତୁ ।

ଜିଆଖତ ଶୟ୍ୟା

ସାରଣୀ ୧ : ଘର ବାଢ଼ିବରିବା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ପନିପରିବା ଫଂସଳ ଏବଂ କନ୍ଦଜାତୀୟ ଫଂସଳ

ଫଂସଳ	ରତ୍ନ/ବୁଣୀବା ସମୟ	ଲଗାଇବା ପ୍ରଣାଳୀ ମଞ୍ଜି ବୁଣୀବା	ଲୋକପ୍ରିୟ କିଷମ	ଅବଧୁ (ଦିନ)	ଲଗାଇବା ଦୂରତା(ସେ.ମୀ.)
ପନିପରିବା					
ଭେଣ୍ଡି	ବାରମାସି		ଅର୍କ ଅନାମିକା	୧୦-୧୧୦	୩୦ X ୩୦
ଖଢ଼ା ଶାର	ଅପ୍ରେଲ - ଜୁଲାଇ	ଛିମା ବୁଣୀ	ଉର୍କଳ ମସ୍ତକା	୨୪-୩୦	-
ପାଳଙ୍ଗ	ଅକ୍ଟୋବର - ଡିସେମ୍ବର	ଧାଡ଼ିବୁଣୀ	ଅର୍କ ଅନ୍ଦମା	୨୪-୨୦	୨୦ X ୧୦
ମଟର	ଅକ୍ଟୋବର - ନଭେମ୍ବର	ଧାଡ଼ିବୁଣୀ	ଅର୍କ ପିଯା, ଅର୍କ ସାଂପ୍ରେସ୍, ଅର୍କ କାରିଜି	୯୦	୪୫ X ୩୦
ବାଇଗଣା	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ଅକ୍ଟୋବର	ତଳି ଲଗାଇବା	ଅର୍କ କ୍ସମନକର, ଅର୍କ ଆନନ୍ଦ, ଉର୍କଳ ତାରିଣୀ	୧୨୦-୧୨୫	୨୫ X ୨୦
ଲଙ୍କା	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ଅକ୍ଟୋବର	ତଳି ଲଗାଇବା	ଅର୍କ ମେଘନା, ପୁରଜ ମୁଣୀ, ଉର୍କଳ ଆଭା	୧୧୦-୨୪୦	୪୫ X ୩୦
ସିମଳା ଲଙ୍କା	ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ଅକ୍ଟୋବର	ତଳି ଲଗାଇବା	ଅର୍କ ମେହିନା, କାଲିପନ୍ଦିରା ଡ୍ରେଶର	୧୨୦-୧୨୦	୪୫ X ୪୫
ବନ୍ଦା କୋବି	ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ନଭେମ୍ବର	ତଳି ଲଗାଇବା	ଗୋଲତେଣ ଏକର, ପ୍ରାତ ଅଫ ଇଣ୍ଟାଆ	୧୦୫-୧୨୦	୨୦ X ୪୫
ଫୁଲ କୋବି	ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ନଭେମ୍ବର	ଜ୍ଞାନାନ୍ଦନାରିବା ମଞ୍ଜି ବୁଣୀବା	ପୁସ୍ତା ଯାଗଳି ସିଂହେଟିକ, ପୁସ୍ତା କଟକି, ପୁସ୍ତା ଶାରଦା	୯୦-୧୦୫	୨୦ X ୨୫
ଗାନର	ଅକ୍ଟୋବର - ନଭେମ୍ବର	ହିଆରରେ ମଞ୍ଜି ବୁଣୀବା	ପୁସ୍ତା କେଶର, ପୁସ୍ତା ଦୁଧର	୧୨୦	୩୦ X ୧୫
ମୂଳା	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଅକ୍ଟୋବର - ନଭେମ୍ବର		ପୁସ୍ତା ଦେଶା, ପୁସ୍ତା ଚେତକା	୧୧୦	୩୦ X ୧୫
ବିଲାତି ବାଇଗଣା	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଅକ୍ଟୋବର - ନଭେମ୍ବର	ତଳି ଲଗାଇବା	ଅର୍କ ରକ୍ଷକ, ଉର୍କଳ କୁମାରୀ	୧୩୫-୧୫୦	୨୦ X ୨୦
ବିନ୍ଦୁ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର - ନଭେମ୍ବର	ମଞ୍ଜି ବୁଣୀବା	ଅର୍କ କୋମଳ, କଣ୍ଠେଣର	୯୦-୧୦୦	୪୫ X ୨୦
କଣ୍ଠାରୁ	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଅପ୍ରେଲ - ମାଇ	ବାଢ଼ି ପାଖରେ ମଞ୍ଜି ବୁଣୀବା	ଅର୍କ ସୁର୍ମମୁଖୀ	୧୩୫-୧୮୦	୨୫୦ X ୨୦୦
ଜନ୍ମି	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଅପ୍ରେଲ - ମାଇ	ଲଗାଇବା	ବାଢ଼ି ପାଖରେ ମଦା କରି	୧୨୫	୧୦୦ X ୧୫୦
କଲରା	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଅପ୍ରେଲ - ମାଇ	ଲଗାଇବା ବାଢ଼ି ପାଖରେ ମଦା କରି	ପୁସ୍ତା ଦୋମୋସ୍ତ୍ରୀମୁଖୀ	୧୪୦-୧୫୦	୧୦୦ X ୧୫୦
ଲାଇ	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଅପ୍ରେଲ - ମାଇ	ଲଗାଇବା ବାଢ଼ି ପାଖରେ ମଦା କରି	କାଣ୍ଡା ବାହାର, ଅର୍କ ବାହାର	୧୩୫	୧୦୦ X ୧୫୦
କାକୁଡ଼ି	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ଫେବ୍ରୁଆରୀ - ମାର୍ଚ୍ଚ	ଲଗାଇବା ବାଢ଼ି ପାଖରେ ମଦା କରି	ପୁସ୍ତା ସଂଯୋଗ, ଜୀପାନିଜ ଲଙ୍ଗ ଗ୍ରାନ୍	୧୨୦	୨୦
ପାଣି କଣ୍ଠାରୁ	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ	ଲଗାଇବା	କଣ୍ଠା ଧାଳକ, କଣ୍ଠା ଉଚ୍ଛଳ	୧୪୦-୧୫୦	୩୦୦

ଶିଖ	ଅଗନ୍ଧ - ସେପ୍ଟେମ୍ବର	ବାଢ଼ି ପାଖରେ ମଧ୍ୟ କରି ଲଗାଇବା	ଅର୍କ ଜନ୍ମ	୯୦-୧୨୦	୭୦
ପିଆଜ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର-ଅକ୍ଟୋବର	ତଳି ଲଗାଇବା	ଏହି ପାଉଣ୍ଡ ରେଡ଼, ଅର୍କ ଭାମ	୧୪୫-୧୫୦	୩୦ X ୧୦
ରୟୁଣ	ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର	ସିଆରରେ ପୋଟିବା	ଏହି ପାଉଣ୍ଡ ହାଇଚ	୯୦-୧୦୦	୧୫ X ୧୦
ଛୁଟଙ୍ଗ	ଜୁନ-ଜୁଲାଇ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର-ଅକ୍ଟୋବର	ମଞ୍ଜ ବୁଣିବା	ଅର୍କ ମଙ୍ଗଳା	୯୦-୧୦୫	୪୫ X ୩୫
ବରମୁଢ଼ି	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ, ଅପ୍ରେଲ - ମଇ	ମଞ୍ଜ ବୁଣିବା	ଅର୍କ ଗାରିମା ଉତ୍କଳ ମାଣିକ	୪୫-୮୦	୪୫ X ୧୫
କନ୍ଦ ଜାତୀୟ ଫ୍ରେଶ୍					
ଓଲୁଆ	ମଇ - ଜୁନ	ଗାଡ଼ କରି କନ୍ଦ ଲଗାଇବା	ଓଡ଼ିଶା ଇଲାଇଟ, ଶ୍ରୀ କିର୍ତ୍ତି, ହାତେଖୋଜ	୧୧୦-୧୪୦	୯୦ X ୯୦
ଖମ ଆଲୁ	ମଇ - ଜୁନ	ଗାଡ଼ କରି କନ୍ଦ ଲଗାଇବା	ଗଜେଦ୍ର	୧୮୦-୧୧୦	୯୦ X ୯୦
ସାବୁ	ମଇ - ଜୁନ	ସିଆର ରେ ଲଗାଇବା	ମୁଣ୍ଡାକେଣା, ଚେଲିଆ ଚୋପ, ଶଙ୍ଖ ସାବୁ	୧୫୦-୧୮୦	୭୦ X ୪୫
କନ୍ଦ ମୂଳ	ଜୁଲାଇ - ଅଗନ୍ଧ	କଟା ଡକ ହିଡ଼ରେ ପୋଟିବା	ଗୋରା, ଘୋରାନ, କଲିଙ୍ଗ, ଗୋମ୍ବ, ଭୁ-ସୋନା	୧୧୦-୧୨୦	୭୦ X ୨୦
ସାକର କନ୍ଦ	ଅଗନ୍ଧ - ସେପ୍ଟେମ୍ବର	ମଞ୍ଜ ବୁଣିବା	ରାଜେଦ୍ର, ମିଶରି କନ୍ଦ	୯୦	୪୫ X ୩୦
ଆଲୁ	ଅକ୍ଟୋବର - ନଭେମ୍ବର	ହୃଦାରେ ଲିଟାପାଏ	କୁଣ୍ଡ ଖୋତି, କୁଣ୍ଡ ଲାଲିମା, କୁଣ୍ଡ ଜେପୁତି	୭୦-୯୦	୪୦ X ୨୦
ବୃକ୍ଷ ଜାତୀୟ ଫ୍ରେଶ୍					
ସନମା	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	କଟା କାଣ୍ଡ/ଚାରା	ପିନେ ଏମ ୧, ସିଓ ୧, ଲୋକାଳ	ବହୁବାର୍ଷିକ	୪୦୦
ଆଡ଼	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	କଲମା	ଅର୍କ ସାହନ, ବହୁବାର୍ଷିକ	ବହୁବାର୍ଷିକ	୪୦୦
ପିଲ୍ଲି	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	ଗୁଡ଼	ଆଲୁହାବାଦ ସଫେଦ ଅର୍କ ରତ୍ନ	ବହୁବାର୍ଷିକ	୪୦୦
କଦଳୀ	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	ପୁଆ	ବଡ଼ଳ, ବତିଶୀ, ଚପ୍ରା, ପାଇକପୁରା	ବହୁବାର୍ଷିକ	୧୫୦
ଲେମ୍ବୁ	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	ଗୁଡ଼	ଶିତ ଲେସ ଲାଇମ	ବହୁବାର୍ଷିକ	୪୦୦
ଆମ	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	କଲମା	ଆପାଳ୍ମି ମଲିକୀ, ବାଇଗଣପାଳ୍ମି	ବହୁବାର୍ଷିକ	୪୦୦
ଅମୃତରେଣ୍ଟା	ଜୁନ - ଜୁଲାଇ	ଚାରା	ରେଡ ଲେଟି, ପୁସ୍ତା ନନ୍ଦା	ବହୁବାର୍ଷିକ	୧୫୦

ମୃତ୍ତିକା ସାସ୍ତ୍ର୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖୁବାପାଇଁ ଫ୍ରେଶ୍ ଅନୁକ୍ରମ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ ।

ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଫ୍ରେଶ୍ ପରିଚାଳନା

- ଉତ୍ତମ ଗୁଣବତ୍ତାବିଶ୍ଵିଷ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ବିହନ ବିଶେଷାଧନ ଜୈବିକ ଔଷଧରେ କରନ୍ତୁ ।
- ଫ୍ରେଶ୍ ପୋଷକତତ୍ତ୍ଵର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭଲଭାବରେ ସତିପାଇଥିବା ଖତ, ତେଲ ପିତିଆ ଏବଂ ଜିଆଖାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ଶୁଷ୍କଲା ଫ୍ରେଶ୍ ଅବଶେଷକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଜୈବିକ ଆଛାଦନ କରନ୍ତୁ ।
- ମୃତ୍ତିକା ସାସ୍ତ୍ର୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖୁବା ପାଇଁ ତାଲିଜାତୀୟ ଫ୍ରେଶ୍ ସହିତ ଫ୍ରେଶ୍ ଅନୁକ୍ରମକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ ।
- ଫ୍ରେଶ୍ ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପିଙ୍ଗର ଥାଇତର ବ୍ୟବହାର କରି ଅନାବନା ଘାସକୁ ଦମନ କରନ୍ତୁ ।
- ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ରୋଗ ଓ ପୋକ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଉଭେଦିନାଟ କିମ୍ବା ଜୈବ କିଚନାଗକ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ଫଳଗଛର ଚାରା ଏବଂ ବର୍ଷାଦିନିଆ ପନିପରିବା ତଳି ଜୁନ-ଜୁଲାଇ ମାସରେ ରୋପଣ କରିବା ବିଧେୟ ।
- କଲମା ଫଳଗଛର ଜଣାଶୁଣ୍ଟା ସଂସ୍କାର କ୍ରୟ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସଠିକ ଜାଗାରେ ରୋପଣ କରନ୍ତୁ ।
- ବାଇଗଣଣ, ବିଲାତି ବାଇଗଣ, ବନ୍ଦା କୋବି, ଫୁଲ କୋବି, ଲଙ୍କା ଆଦି ପନିପରିବା ଚାରା ନିଜ ବାଢ଼ିରେ ଉପାଦନ କରନ୍ତୁ ।
- ପନିପରିବା ତଳି ପରିଚାର ଚାରା ଉଠାଇବାର ୨-୩ ଦିନ ପୂର୍ବରୂ ପାଣି ଦେବା ବନ୍ଦ କଲେ ଚାରାଗୁଡ଼ିକର ସହଣା ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଥାଏ ।

